

Lausunto

04.11.2022

Asia: VN/27221/2022

## **Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vanhuspalvelulain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan organisaatio

Hyvinvointialue

**1. Pidättekö luonnoksessa esitettyä siirtymäkauden muutosta kannatettavana riittävän henkilöstön turvaamiseksi tämänhetkisessä henkilöstötilanteessa?**

Ei

**Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne riittävän henkilöstön turvaamiseksi.**

-

**Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne riittävän henkilöstön turvaamiseksi.**

Vaikka tämä siirtymäajan esitys on parempi kuin alkuperäinen esitys, siirtymäaika tulee edelleen pidentää. Mitoituksen 0,65 voimaantulo olisi oltava vasta vuoden 2024 puolella ja 0,7 vuoden 2025 alkaen. Henkilöstöpula alueella on useastakin syystä vaikeutunut. Tulee ottaa huomioon, ettei mitoitusmuutos ole ainut, johon tarvitaan hoivahenkilökuntaa. Samanaikaisesti eläköityvien määrä on alueella suuri ja ikävä kyllä alalta lähtee myös toimijoita muille aloille, kuten teollisuuteen. Omalla alueellamme on kemian ym. suurteollisuutta, joka houkuttelee monia. Myös kaksikieliseltä alueelta lähdetään Ruotsiin ja Norjaan. Hoiva-avustajakoulutuksia on käynnistetty, lähihoitajakoulutusta lisätty alueella jo vuosia ja kansainvälinen rekrytointi myös käynnistymässä laajemmin kuin tähän mennessä. Alueella opiskelija-aineksesta osa ei selviydy lähihoitajan opinnoista ja yhä useammin opintoja myös keskeytyy. Alueellamme mitoitusmuutoksen nosto tarkoittaa nimenomaan lisäystä välittömään hoitotyöhön, sillä suurin osa välillisestä työstä on ulkoistettu.

**2. Pidättekö luonnoksessa esitettyjä vaikutusarviointeja riittävän kattavina ja asianmukaisina?**

Ei

**Voitte halutessanne esittää vaikutustenarviointiin liittyvät näkökohtanne.**

Henkilöstömitoituksen säätäminen vain yhteen osaan vanhuspalveluiden koko palveluketjua ei takaa palveluiden saatavuuden paranemista. Se estää sen toteutumista koska yhä useampi vanhus jonottaa ympärivuorokautiseen asumiseen koska lakisääteistä mitoitusta ei ole voitu täyttää henkilöstöpulasta johtuen. Kotihoitoon ei riitä henkilökuntaa ja sitäkin palvelua joudutaan pahimmassa tapauksessa odottamaan esim. pth tai esh osastolla. Luultavasti ympärivuorokautisen hoivan yksiköissä kuormitusta voidaan jonkin verran vähentää lisäämällä henkilökuntaa. Kuitenkaan henkilöstön määrä ei ole tae tälle. Enemmän tulisi kiinnittää huomiota siihen, miten osaamista voidaan kehittää ja miten työilmapiiriin ja työskentelyolosuhteisiin voidaan saada parannusta. Esihenkilöt ovat myös osa henkilöstöä ja heidän kuormitustaan tämä muutos lisää. Yhä enemmän vaikeutuu eri työvuoroissa riittävän henkilöstömäärän turvaaminen eikä jatkuva pelko lakisääteisen mitoituksen alittamisesta voi olla vaikuttamatta heidän työssä jaksamiseensa. Jo nyt on merkkejä siitä, etteivät esihenkilöiden työtehtävät ole motivoivia, koska tavoitteisiin on mahdoton päästä tai sen eteen pitää tehdä kohtuuttomasti työtä. Ristiriita siitä, miten työtehtävät tulisi hoitaa ja mihin on realistinen mahdollisuus vaikuttavat tavalla tai toisella esihenkilöiden työhön. Paine tulee joka suunnasta ja selvitysten tekemiseen valvoville viranomaisille oletetusti tulee kulumaan enemmän aikaa, jos mitoitusermuutoksen voimaantulossa ei huomioida realistisia mahdollisuuksia sitä toteuttaa. Eettinen kuormitus esihenkilöillä linjajohdossa voi johtaa alalta pakenemiseen. Saman aikaisesti on hyvä muistaa, että alalta eläköityy myös runsas määrä esihenkilöitä, joiden tilalle tarvitaan uusia esihenkilöitä. Kaiken kaikkiaan on hyvä kuitenkin, että kiinnitetään huomiota vanhuspalveluiden riittävään henkilöstömäärään ja

Jämsä Ritva

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyöryhmä Soite